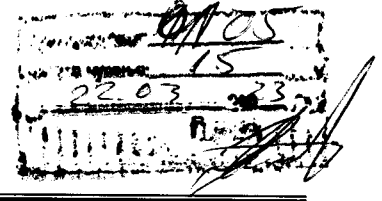




РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
ЦАРИНСКА УПРАВА



01.30.31.УП.002.03

УПАТСТВО
ЗА ГАРАНЦИИ ВО ТРАНЗИТНА ПОСТАПКА

МАРТ 2023



Историја на документ

Издание	Датум на издание	Опис	Направени промени	
			Опис на промената	Променети страници/точки/глави
1	2	3	4	5
01	19.05.2014	Прво издание	/	/
02	15.05.2015	Второ издание	Измена	Точки 19, 21, 22, 25, 30, 38, 42, 45, 47, 49, 50, 53, 54, 56, 60, 62, 68, 69, 73-76, 78, 80, 81, 83, 84, 89, 91-94, 97, 99, 101, 104, 106-110, 112, 113, 115, 116, 120, 122, 123, 125, 126, 128-134, 136-138, 140, 141, 143-146, 152; Табели во делот IV.2.4.1. и делот IV.2.4.2.; Наслови на делот IV.2.9 и делот IV.2.9.4.; Прилози
			Дополнување	Преамбула; Точки 35, 55, 68, 82 и 141
03	22-03-2023	Трето издание	Дополнување	Преамбула Точки 12,35,59,62,66,113 120,139,149 и152



Врз основа на член 7 став 4 од Законот за Царинската управа („Сл.весник на Р.М.“ бр.46/04 81/05, 107/07, 103/08, 64/09, 105/09, 48/10, 158/10, 53/11, 113/12, 43/14, 167/14, 33/15, 61/15, 129/15, 23/16, 120/18 и 248/18 и „Сл. весник на РСМ“ бр. 122/21), директорот на Царинската управа на Република Северна Македонија донесе

УПАТСТВО ЗА ГАРАНЦИИ ВО ТРАНЗИТНА ПОСТАПКА

I. Општи одредби

1. Со ова Упатство се уредува начинот и постапката кои ги применуваат организационите единици на Царинската управа на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: Царинска управа) за прифаќање, одобрување и употреба на гаранции за обезбедување на долгот кој може да настане во текот на транзитната постапка.
2. Постапката за прифаќање, одобрување и употреба на гаранции за обезбедување на плаќање на долгот кој може да настане во текот на транзитната постапка се пропишува со одредбите од:
 - членовите 107, 108 и 204-215 од Царинскиот закон и
 - членовите 224, 226-229 и 249-261 од Уредбата за спроведување на Царинскиот закон (во понатамошниот текст: УСЦЗ).
3. Гарантната испостава е одговорна за прифаќање, проверка и евидентирање на гаранциите во модулот „Гаранции“ издадени од страна на гарантот. Оваа испостава управува и со лозинките за пристап за користење на гаранција. Гарантната испостава издава ТЦ31 (Потврда за општа гаранција) и ТЦ33 (Потврда за изземање од гаранција).

Во Република Северна Македонија гарантна испостава е Одделението за наплата на приходи, во рамките на Секторот за финансиски прашања.

II. Обврска за поднесување на гаранција

4. Целта на гарантната постапка е да обезбеди плаќање на износите кои може да настанат како долг, во случај на утврдени прекршоци или неправилности во однос на одредено транзитно движење.



5. Износите кои се гарантираат се износот на царинскиот долг, износот на други давачки и даноци (на пр. акциза, ДДВ, еколошки надоместоци итн.) кои настануваат во однос на стоката, како и соодветните камати или било кои дополнителни износи кои настануваат во однос на гарантираниот износ. Со гаранцијата не се покриваат казните кои може да настанат заради утврдени прекршоци или неправилности во текот на транзитната постапка.

6. Гаранцијата мора да ја обезбеди лицето кое се јавува како главен обврзник во транзитната постапка. Главниот обврзник може сам да ја обезбеди гаранцијата (на пр. по пат на готовински депозит) или пак, гаранцијата да ја обезбеди трето лице во корист на главниот обврзник (на пр. гаранцијата да биде обезбедена од страна на банка или друг одобрен гарант).
7. Општо правило е дека главниот обврзник е должен да поднесе гаранција за обезбедување на царинскиот долг или другите давачки кои можат да настанат во транзитната постапка. Транзитната декларација може да се смета за валидна само доколку за неа постои доволна гаранција.

III. Изземање од обврската за поднесување на гаранција

8. Во однос на наведеното општо правило, постојат и одредени исклучоци кои се однесуваат на начинот на транспорт и својството на главниот обврзник.
9. Не постои обврска за поднесување на гаранција за стока превезувана во транзитна постапка во случај на:
- превоз на стока по воздушен пат. Ова изземање не се применува на друмскиот превоз, дури и кога се однесува на превоз од еден аеродром до друг (т.н. заменски друмски превоз);
 - пренос по цевовод или електрични водови и
 - превоз на стока со железница.

Главниот обврзник треба во рубриката 52 (гаранција) на декларацијата да го наведе изземањето на гаранција по основ на начинот на превоз со внесување на шифра „6“.

10. Не постои обврска за поднесување на гаранција доколку како главен обврзник во транзитната постапка се јавува државен орган, општина, градот Скопје или пак јавно-правен субјект.



Ова изземање е применливо само доколку предметниот државен орган, општина, градот Скопје или пак јавно-правен субјект не е конкурент на приватни компании со седиште во Република Северна Македонија. Во спротивно, со нив се постапува како да се „приватни“ главни обврзници.

11. Царинскиот орган може да не бара поднесување на гаранција во случај кога износот кој треба да се обезбеди не надминува 150 евра во денарска противвредност.

IV. Видови гаранции

12. Гаранцијата може да биде поединечна и општа.

Општо правило е дека главниот обврзник е должен да поднесе гаранција за секоја декларација. По пат на поедноставување, може да му се дозволи на главниот обврзник да употребува општа гаранција. Шифрите на видовите на гаранции се наведени во обрасците 01.30.31.УП.002.03-ОБ.09.03 Шифри на гаранции или 01.30.31.УП.002.03-ОБ.10.03 Шифри на гаранции – ЗУЈ¹.

IV.1. Поединечна гаранција

13. Поединечната гаранција може да биде со важност за една конкретна транзитна декларација.

14. Поединечната гаранција со важност за една декларација може да се поднесе во облик на:

- готовински депозит или
- гаранција дадена од страна на гарантот:
 - по пат на гарантен документ за една единствена декларација или
 - по пат на гарантен документ во облик на ваучери.

Главниот обврзник може да избира дали да поднесе поединечна гаранција во вид на готовински депозит или во вид на гаранција дадена од страна на гарантот.

IV.1.1. Поединечна гаранција со важност за една декларација

¹ Обрасците од ова Упатство кои се означени со кратенка ЗУЈ (Закон за употреба на јазиците) се издаваат/користат од страна на организационите единици на Царинската управа кои покриваат најмалку една единица на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат албански јазик и кога странката (учесникот) во постапката го зборува албанскиот јазик

15. Износот на гаранцијата за нечувствителна стока се пресметува врз основа на највисоките увозни давачки кои се применуваат за стока од ист вид во Република Северна Македонија, како и други давачки и даноци за кои царинските органи се овластени да ги наплаќаат во согласност со прописите со кои се регулирани овие видови на давачки и даноци. Ова значи дека кај превозот на странска стока во транзитната постапка (Т1), мора да се обезбедат и царинскиот долг и износот на даноците.

16. Во Прилог 28 од УСЦЗ е дадена Листа на стоки со поголем ризик од измама (чувствителна стока).

Кога ваквата стока се превезува во транзитна постапка под поединечна гаранција, тогаш износот кој треба да се гарантира мора во најмала рака да биде еднаков на фиксираниот минимален износ утврден во колона 5 од таа листа. Овој минимален износ е врзан за одредена количина (тон, хл, број на парчиња). Децималната вредност на единицата мерка се заокружува на целиот започнат број. На пр. за превозот на стока со тежина од 20.500 kg, каде единицата мерка е 1000 kg, пресметката се врши за 21 единица.

Овој минимален износ се применува единствено кога пресметувањето на износот за предметната стока согласно применливите давачки во Република Северна Македонија покажува дека вака пресметаниот износ е помал од претставениот минимум. Кога пресметаниот износ е повисок од минималниот, тогаш со поединечната гаранција мора да се покрие најмалку пресметаниот износ.

Овој метод на пресметување се применува само кога количината на стока превезувана со една транзитна декларација ја надминува минималната количина претставена во колоната 3 од Прилог 28 од УСЦЗ. Доколку тоа не е така, тогаш износот на гаранцијата ќе се утврдува согласно точка 16 на ова упатство, како да станува збор за нечувствителна стока.

IV.1.1.1. Поединечна гаранција со готовински депозит (шифра „3“ во НКТС)

17. Гаранцијата се евидентира како готовински депозит кај појдовната испостава која во овој случај има улога на гарантна испостава.

Појдовната испостава проверува во системот за наплата дали готовинскиот депозит е уплатен и истиот го внесува во модулот „Гаранции“ и ги евидентира сите податоци кои се однесуваат на валидираната декларација.



Образецот на уплатата за готовински депозит и начинот на нејзиното пополнување е даден во Упатството за царински долг.

Појдовната испостава ќе ја ослободи транзитната декларација откако ќе изврши увид во системот за наплата и ќе утврди дека готовинскиот депозит е реализиран како прилив.

Во случај кога не е можно да се изврши готовински депозит во банка или кај друг носител на платен промет или потврдата за плаќањето не стигнала до појдовната испостава, главниот обврзник мора да обезбеди друга гаранција.

18. Кога се употребува готовински депозит мора да се наведе шифрата „3“ во рубриката 52 од декларацијата. Во „друг референтен број на гаранција“ мора да се наведе „повикувањето на број-задолжување“ од налогот за плаќање, а во рубриката „износ на гаранцијата“ мора да се наведе вкупниот износ на гаранцијата.

19. Готовинскиот депозит се ослободува откако транзитната декларација ќе се раздолжи.

Доколку ова не е случај и ако главниот обврзник или други лица кои се одговорни за плаќање на долгот не го платиле царинскиот долг и другите давачки кои ги должат, ќе се искористи износот на готовинскиот депозит.

Шефот на појдовната испостава е должен да иницира враќање на готовинскиот депозит по службена должност, со допис до Одделението за наплата на приходи. Претходно, мора да провери дали предметната декларација може да се смета за раздолжена.

Образецот на известувањето и начинот на неговото пополнување е даден во Упатството за царински долг.

IV.1.1.2. Поединечна гаранција дадена од страна на гарантот (шифри „2“ и „4“ во НКТС²)

20. Поединечната гаранција мора, во однос на главниот обврзник, да биде дадена од страна на трето лице кое може да биде физичко или правно лице

² Нов компјутеризиран транзитен систем



регистрирано во Република Северна Македонија. Ова трето лице се нарекува гарант.

Банките или други субјекти кои се доволно солвентни, можат да бидат прифатени како гаранти. Прифаќањето на гарантот се случува истовремено со прифаќање на гарантниот документ приложен преку главниот обврзник.

21. Поединечната гаранција може да се одбие доколку се утврди дека гарантот не може да обезбеди исплата на долговните износи во пропишаните рокови.

Доколку банката или друг субјект систематски одбива да изврши уплата по првото барање на царинските органи одговорни за наплата, односниот гарант во иднина нема да биде прифатен како гарант во транзитната постапка.

Гарантната испостава мора да испита дали тој гарант е вклучен и во други договори со главни обврзници и да разгледа евентуално укинување на предметните гаранции дадени од страна на истиот гарант.

IV.1.1.2.1. Поединечна гаранција со гарантен документ за една декларација (шифра „2“ во НКТС)

22. Поединечната гаранција од гарант за една декларација се поднесува во облик на гарантен документ на образец од Прилог 30 од УСЦЗ.

Износот на гаранцијата мора да биде наведен во гарантниот документ и со бројки и со букви.

Поединечната гаранција која важи за една транзитна декларација може да се стави на увид директно кај појдовната испостава, која во тој случај постапува како гарантна испостава. Во сите други случаи поединечната гаранција мора да се поднесе на одобрување кај Одделението за наплата на приходи кое постапува како гарантна испостава.

Во првиот случај, појдовната испостава и гарантната испостава се истата испостава, при што појдовната испостава го прифаќа гарантниот документ, го внесува во модулот „Гаранции“ и ги евидентира податоците кои се однесуваат на валидираната декларација во гарантниот документ.

Во вториот случај, откако Одделението за наплата на приходи кое постапува како гарантна испостава ќе го одобри гарантниот документ, ја регистрира гаранцијата во модулот „Гаранции“ и го задржува гарантниот документ.



Заверена копија од гарантниот документ се враќа на главниот обврзник со наведен референтен број на гаранцијата (РБГ) и со PIN шифрата регистрирана во модулот „Гаранции“. Од главниот обврзник може да биде побарано да ја приложи оваа заверена копија кај појдовната испостава. Вообичаено, ова мора да се случи само во резервна постапка бидејќи главниот обврзник во електронската порака за декларацијата покрај износот на гаранцијата мора да го наведе и РБГ бројот и PIN шифрата. Овие информации се проверуваат преку размена на податоци помеѓу појдовната испостава и гарантната испостава.

Задача на гарантната испостава е да го прифати гарантниот документ, додека појдовната царинска испостава е одговорна за прифаќање и пуштање на транзитната декларација. Откако појдовната испостава ја раздолжила декларацијата, гарантната испостава ја ослободува гаранцијата.

23. Кога се употребува поединечна гаранција со гарантен документ за една декларација, во рубрика 52 од декларацијата мора да се наведе шифрата „2“. Кај „референтен број на гаранција - РБГ“ мора да се наведе бројот даден од гарантната испостава, а во рубриката „износ на гаранцијата“ мора да се наведе вкупниот износ на гаранцијата.

24. Гарантниот инструмент се задолжува со регистрирањето на декларацијата и важи сè до моментот на завршување на транзитната постапка и раздолжување на транзитната декларација поврзана со гаранцијата.

Доколку во текот на транзитното движење се случи прекршок или неправилност, гаранцијата може да се ослободи само откако ќе бидат платени давачките од страна на главниот обврзник или кое било друго лице кое е одговорно за плаќање на давачките. Во зависност од околностите гарантот ќе се смета за одговорен за плаќање на давачките.

Ако транзитната постапка не е завршена Одделението за гранични и транзитни формалности има обврска да го извести гарантот за тоа во рок од 9 (девет) месеци од денот на прифаќање на транзитната декларација.

Ако транзитната постапка не е завршена Одделението за гранични и транзитни формалности има обврска во рок од 3 (три) години од денот на прифаќање на транзитната декларација да го извести гарантот дека од него се бара или би можело да се бара да го плати долгот на кој е обврзан. Известувањето до гарантот треба да ги содржи следните податоци:



- број и датум на транзитната декларација;
- појдовен царински орган;
- главен обврзник и
- износ на долгот.

Гарантот се ослободува од своите обврски ако не прими едно од претходните известувања во предвидените рокови.

IV.1.1.2.2. Поединечна гаранција во облик на ваучери (шифра „4“ во НКТС)

25. Заинтересираниот гарант кој сака да користи поединечна гаранција во облик на ваучери треба да приложи гарантен документ на образец од Прилог 31 од УСЦЗ.

Овој гарантен документ треба да биде испратен до гарантната испостава и по одобрувањето, гарантната испостава го внесува во модулот „Гаранции“.

Врз основа на одобриениот и регистриран гарантен документ, на овластениот гарант ќе му биде дозволено да издава гарантни ваучери ТЦ 32 на главни обврзници кои тоа ќе го побараат.

Во гарантниот документ, гарантот се обврзува да плати износ од 7.000 евра во денарска противвредност, во зависност од околностите, за секој ваучер на поединечна гаранција кој го издава, а кој главниот обврзник го употребил за транзитната декларација. Затоа, во гарантниот документ не се наведува максималниот износ за да не се ограничи одговорноста на гарантот.

26. Гарантот може да одлучи да издава гарантни ваучери ТЦ 32 кои не важат за транспорт на стоките наведени во Прилог 28 од УСЦЗ.

Во тој случај, гарантот на секој ваучер за поединечна гаранција ТЦ 32 мора дијагонално да ја наведе следнава изјава: **ОГРАНИЧЕНА ВАЖНОСТ**.

27. Гарантниот документ може да биде откажан врз основа на известување од страна на гарантот или од Царинската управа. Откажувањето влегува во сила на 16-тиот ден по известувањето. Гарантната испостава веднаш ќе го регистрира откажувањето на гарантниот документ во модулот „Гаранции“, наведувајќи го датумот на откажувањето.

28. Ваучерите на поединечна гаранција ТЦ 32 се издаваат на образец од Прилог 32 од УСЦЗ.



Обрасците кои се користат за гарантни ваучери ТЦ 32 мора да бидат испечатени од одобриениот гарант, кој ги дава на располагање директно на главниот обврзник.

29. Гарантните ваучери ТЦ 32 можат да се користат само за една конкретна транзитна декларација и од еден главен обврзник чие име мора да биде наведено на ваучерот.

Рокот на важност на гарантниот ваучер не смее да надминува една година. Гарантот може да издаде и гарантни ваучери со пократка важност. Доколку не е наведено временско ограничување на ваучерот, ќе се смета дека тој е со важност од една година од датумот на издавање.

Ваучерот мора да биде потпишан од гарантот.

30. Кога главниот обврзник поднесува гарантни ваучери ТЦ 32 кај појдовната испостава, исправноста на ваучерот се проверува по пат на размена на електронски пораки помеѓу појдовната испостава и гарантната испостава.

Изјавата „ОГРАНИЧЕНА ВАЖНОСТ“ не смее да се употребува на ваучерот доколку се користи за транспорт на стока од Прилог 28 од УСЦЗ. Исто така, треба да се надгледува и ограничувањето на важноста.

Појдовната испостава ги пополнува деталите за транзитната декларација на задната страна на секој ваучер, го потпишува и заверува со службен печат на испоставата.

Гарантниот ваучер се чува и архивира кај појдовната испостава.

31. Кога се користи ваучер за поединечна гаранција, во рубрика 52 од декларацијата, мора да се наведе шифрата „4“. Мора да се наведе „референтниот број на гаранцијата - РБГ“ даден од гарантот, а во рубриката „износ на гаранцијата“, износот на гаранцијата за секој приложен ваучер е 7.000 евра во денарска противвредност.

32. Со употреба на гарантните ваучери се покрива целиот износ на давачки.

Доколку ваучерот се однесува на чувствителна стока наведена во Прилог 28 од УСЦЗ тогаш важат одредбите од точка 16 од ова упатство.



Ова значи дека, каде што одговара, може да се приложат повеќе ваучери. Кога за одредена транзитна декларација, применливите давачки изнесуваат 15.600 евра, треба да се поднесат три гарантни ваучери (за вкупно 21.000 евра).

33. Гаранцијата се ослободува во моментот кога ќе се раздолжи транзитната декларација. Ваучерите можат да се вратат на главниот обврзник на негово барање, а гарантот ќе се смета за ослободен од неговите обврски во однос на засегнатите ваучери.

Доколку декларацијата не се раздолжи, ваучерите ги задржува појдовната испостава и соодветно го информира Одделението за гранични и транзитни формалности, кое ги испраќа потребните известувања до гарантот.

По откажувањето на важноста на поединечната гаранција во облик на ваучери, гарантниот документ нема да се врати, ниту ќе се одобри ослободување, сè додека гарантната испостава не добие доказ дека сите издадени и од главниот обврзник употребени ваучери се редовно раздолжувани. Гарантот и ги приложува на гарантната испостава сите издадени ваучери кои не биле употребени од главните обврзници.

Гарантната испостава го регистрира откажување на важноста на гаранцијата во модулот „Гаранции“.

IV.2. Општа гаранција (шифра „1“ во НКТС)

34. Одобрението за употреба на општа гаранција се смета како поедноставување во транзитната постапка. Ова одобрение може да се даде на главен обврзник кој ги задоволува предвидените услови. Одобрението го издава Одделението за гранични и транзитни формалности.

Одобрението се издава или барањето се одбива во рок од најмногу 3 месеци по поднесување на барањето.

35. Главен обврзник кој сака да користи општа гаранција треба да поднесе 01.30.31.УП.002.03-ОБ.01.03 Барање за добивање на одобрение за употреба на општа гаранција или изземање од употреба на општа гаранција или 01.30.31.УП.002.03-ОБ.02.03 Барање за добивање на одобрение за употреба на

општа гаранција или изземање од употреба на општа гаранција- ЗУЈ. Барањето мора да биде потпишано и датирано.

Образецот може да биде прилагоден на специфичните потреби на одредени главни обврзници ако се приложени сите потребни податоци за:

- проверка на условите за добивање на одобрението за употреба на општата гаранција;
- утврдување на референтниот износ од страна на Одделението за гранични и транзитни формалности и за
- пресметка на можното намалување на дел од референтниот износ кој мора да биде обезбеден.

36. Декларантите кои не ги задоволуваат условите за користење на општа гаранција, мора за нивната транзитна декларација да приложат поединечна гаранција.

IV.2.1. Услови за добивање на одобрение

37. Условите кои мораат да бидат исполнети со цел да се добие одобрение за употреба на општа гаранција се различни во зависност од тоа дали гаранцијата се однесува за главен обврзник кој транспортира само нечувствителна стока или за главен обврзник кој транспортира и чувствителна и нечувствителна стока.

38. Може да се случи главниот обврзник да ги исполнува условите за употреба на општа гаранција за нечувствителна стока, но не и построгите услови кои се однесуваат за чувствителна стока. Во тој случај, главниот обврзник ќе биде овластен да користи општа гаранција само за нечувствителната стока.

39. Главен обврзник кој превезува и нечувствителна и чувствителна стока, треба да се изјасни при поднесување на барање за одобрение за употреба на општа гаранција, дали за бараното одобрение и за утврдување на процентот на референтниот износ за кој треба да обезбеди гаранција како покритие, секој вид на стока да биде земен предвид согласно на условите кои треба да се исполнат за секој вид одделно или пак двата вида на стока да бидат третирани под истите услови (во тој случај, условите за чувствителна стока).

Во првиот случај, во одобрението треба да се наведат два референтни износи и два гарантни износи и главниот обврзник, по ставањето на увид на овие два гарантни документи, ќе добие две потврди за општи гаранции, една за нечувствителна и една за чувствителна стока.



Во вториот случај, одобрението ќе има општ референтен износ и општ гарантен износ, а главниот обврзник ќе добие една потврда за општа гаранција, која важи за двата вида на стока.

IV.2.1.1. Главен обврзник кој врши транзит само на нечувствителна стока

40. Главниот обврзник кој транспортира само нечувствителна стока мора да ги задоволи следните три услови за да добие одобрение за употреба на општа гаранција.

IV.2.1.1.1. Прв услов: регистриран во Република Северна Македонија

41. Одобрението за употреба на општа гаранција може да биде дадено само на лица кои се регистрирани во Република Северна Македонија. Како лице кое е регистрирано во Република Северна Македонија се смета:

- физичко лице - секое лице со постојано живеалиште во Република Северна Македонија;
- правно лице - секое лице кое има регистрирани канцеларии, централно седиште или постојано претставништво во Република Северна Македонија.

IV.2.1.1.2. Втор услов: редовна употреба на постапката или способност за исполнување на обврските поврзани со постапката

42. Главен обврзник кој во просек приложува една транзитна декларација неделно (најмалку 52 транзитни декларации во една година), се смета како некој што редовно ја употребува транзитната постапка. Доколку ова не е случај, тогаш тој мора да докаже дека може да ги исполни обврските од транзитната постапка.

За нови трговски друштва, се разгледува претпоставениот број на транзитни декларации кои според проценката на барателот би биле поднесени од негова страна.

IV.2.1.1.3. Трет услов: Нема сторено тешки или повеќекратни прекршоци на царинските или даночните прописи

43. Одделението за гранични и транзитни формалности ќе побара мислење од:

- Секторот за финансиски прашања - за соодветното исполнување на обврските во однос на царинската постапка, т.е. дали главниот обврзник има

неподмирен долг спрема Царинската управа во однос на решенија или царински декларации, односно дали има активирано гаранција;

- Одделението правни работи, застапување пред судовите и управна постапка - за евентуални управни постапки во однос на кои може да настане царински долг;

- Одделението за прекршочна постапка - за евентуални прекршувања на царинското и даночното законодавство;

- Секторот за контрола и истраги - за евентуални кривични постапки против лицето и одговорното лице, како и евентуалните врски со други лица против кои биле покренати кривични постапки.

Наведените органи треба своите мислења да ги дадат во рок од 5 (пет) работни дена.

44. Главниот обврзник треба да обезбеди потврда за платени даноци и придонеси издадена од Управата за јавни приходи не постара од 60 дена, како доказ за тоа дека главниот обврзник ги исполнува своите обврски кон државните органи.

Главниот обврзник треба да ги достави и следниве уверенија (потврди) од надлежните судови односно Централниот регистар на Република Северна Македонија:

- потврда дека против правното лице и одговорното лице нема изречено мерка на безбедност - забрана за вршење на дејност, професија или должност;
- потврда за неосудуваност (за правното лице и одговорното лице);
- потврда дека не е отворена стечајна постапка или постапка за ликвидација (за правното лице).

IV.2.1.2. Главен обврзник кој врши транзит на чувствителна стока

45. Освен трите услови кои мора да ги задоволува главниот обврзник кој транспортира нечувствителна стока, главниот обврзник кој транспортира само чувствителна стока или чувствителна и нечувствителна стока и кој одлучува да употребува една општа гаранција за двата вида стока, треба на двата вида стока да се применат условите кои важат за чувствителна стока односно треба да ги исполнува и трите услови дадени подолу.

IV.2.1.2.1. Прв дополнителен услов: добра финансиска состојба



46. Со цел изведување на проценка на финансиската состојба на главниот обврзник, како доказ се доставуваат информации за економската и финансиската состојба за претходните 3 (три) фискални години, издадена од Централен регистар на Република Северна Македонија.

Главниот обврзник треба, исто така, да се придржува и до обврските во однос на царинските постапки и не треба да има неподмирени царински долг кон Царинската управа во однос на решенија или декларации, што се докажува со писмена информација обезбедена по службена должност од надлежните организациони единици од Царинската управа.

IV.2.1.2.2. Втор дополнителен услов:

доволно искуство поврзано со транзитната постапка

47. Овој дополнителен услов е поврзан со вториот услов за главен обврзник кој транспортира само нечувствителна стока.

Барателот мора да ја употребува транзитната постапка во својство на главен обврзник, најмалку 6 (шест) месеци пред поднесување на барањето.

Промена на правната форма на правното лице или спојување на правни лица не мора да значи дека новиот субјект нема да го исполнува овој услов.

Одлучувачки фактор ќе биде тоа дали постојните економски активности продолжуваат. Економски оператор кој самостојно не поднел транзитна декларација, но ги презел активностите на постоечки економски оператор кој повеќе од 6 (шест) месеци бил активен како главен обврзник во транзитната постапка, се смета дека го задоволува предметното барање.

Овој услов укажува на тоа дека главниот обврзник успешно ги завршувал транзитните движења или ако тие не се раздолжени по редовен пат, дека ги плаќал соодветните давачки.

48. Главен обврзник кој редовно се соочува со потешкотии во поглед на завршување или раздолжување на неговите транзитни декларации, не го задоволува овој услов.

49. Одделението за гранични и транзитни формалности преку надлежната царинарница може да побара од појдовната испостава каде барателот ги има ставено или ќе ги става на увид неговите транзитни декларации, сите корисни информации кои се во нивно располагање за издавање одобрение за употреба

на општа гаранција (пр. дали главниот обврзник редовно и уредно ги исполнува своите обврски во однос на царинските постапки, дали главниот обврзник соработува со царинските органи итн.). Бараните информации мора да бидат доставени до Одделението за гранични и транзитни формалности во рок од пет работни дена.

IV.2.1.2.3. Трет дополнителен услов:
висок степен на соработка со царинските органи или контрола над неговите транспортни активности

IV.2.1.2.3.1. Висок степен на соработка

50. Под висок степен на соработка се подразбира дека главниот обврзник во управувањето со неговите транзитни движења презема мерки кои на царинските органи им нудат повеќе и подобри можности за извршување на проверки, како на пример:

- внесување на незадолжителни податоци во сите транзитни декларации;

Ова посебно се однесува на внесување на тарифната ознака (рубрика 33). Внесувањето на тарифната ознака е потребно само во одредени случаи, пр. за транспорт на чувствителна стока, доколку транзитната декларација се прави истовремено или како продолжение на претходна царинска декларација (пр. извозна декларација);

- ставање на стоката во транзит кај една конкретна појдовна испостава. Во овој случај, називот и шифрата на предметната појдовна испостава се наведуваат во рубрика 8 во Потврдата за општа гаранција доставена од главниот обврзник, согласно точка 85 од ова упатство;

- во случај на нераздолжување на транзитната декларација веднаш да ги даде сите неопходни информации потребни за започнување на испитна постапка или самиот да утврди каде останала стоката со цел транзитната декларација да може да се раздолжи што побрзо.

IV.2.1.2.3.2. Контрола на транспортните операции

51. Контролата на неговите транспортни операции вклучува:

- превозот на стоката под транзитната постапка го врши самиот главен обврзник;



- обврзникот секогаш го користи истиот доверлив превозник кој ги задоволува високите безбедносни стандардни (пр. поднесување на ISO сертификати);
- следење на движењата преку сателитски врски (т.н. систем на следење и пронаоѓање);
- стоката се превезува само помеѓу различни постројки на компанијата.

52. Двата услова (висок степен на соработка и контрола на транспортните операции) не треба да бидат исполнети кумулативно со цел да ги задоволат барањата за одобрение за употреба на општа гаранција во однос на чувствителна стока.

IV.2.2. Утврдување на референтен износ

53. Кога главниот обврзник ги задоволува претходните услови, во зависност од случајот, само за нечувствителна или и за чувствителна и нечувствителна стока, тој ќе добие право да користи општа гаранција во рамките на референтниот износ пресметан од Одделението за гранични и транзитни формалности.
54. Референтниот износ се утврдува врз основа на највисоките увозни давачки кои можат да настанат во однос на стоките кои се транспортираат од главниот обврзник во текот на една недела.
55. Главниот обврзник мора да даде податоци на Одделението за гранични и транзитни формалности за транзитните движења кои ги вршел во текот на изминатата година. Врз основа на овие податоци, Одделението за гранични и транзитни формалности може да го пресмета износот за кој главниот обврзник може да биде одговорен во текот на една недела. Притоа, Одделението за гранични и транзитни формалности треба да ги земе во предвид и очекувањата на главниот обврзник за обемот на идните транзитни движења.
56. Ако трговското друштво е новоформирано, тогаш во соработка со Одделението за гранични и транзитни формалности ќе се направи процена на количините, вредноста и давачките кои се однесуваат на стоката која ќе биде транспортирана во текот на одреден период. Ова ќе биде поддржано со податоци од искуство и достапни податоци.
57. При обезбедување на податоци, се прави разлика помеѓу чувствителна и нечувствителна стока. За нечувствителна стока мора да се прави и разлика доколку главниот обврзник превезува само ограничен број на видови стока или голем број на видови стока.

За главен обврзник кој превезува и чувствителна и нечувствителна стока, крајниот референтен износ се утврдува со собирање на резултатите добиени за чувствителна и нечувствителна стока.

IV.2.2.1. Нечувствителна стока

58.Мора да се прави разлика помеѓу главни обврзници со ограничен број на видови стока и главен обврзник кој превезува голем број видови стока.

IV.2.2.1.1. Главен обврзник кој транспортира ограничен број видови стока

59.Главен обврзник кој превезува само ограничен број видови стока (пр. овластен испраќач кој ја превезува сопствената стока) мора да приложи 01.30.31.УП.002.03-ОБ.03.03 Листа на транзитни декларации за одредување/ревидирање на референтниот износ на општата гаранција за ограничен број на видови стока без зголемен ризик од измама, или 01.30.31.УП.002.03-ОБ.04.03 Листа на транзитни декларации за одредување/ревидирање на референтниот износ на општата гаранција за ограничен број на видови стока без зголемен ризик од измама, - ЗУЈ. Листата ги содржи следните информации: сите транзитни декларации (број и појдовна испостава), описот и вредноста на стоката, процентот на давачки од вкупниот износ на стоката. Доколку не може прецизно да се утврди вредноста на стоката, мора да се даде проценета вредност на која се пресметуваат давачките.

60.Ако не се дадени или не може да се дадат податоци во однос на описот на стоката (пр. тарифните ознаки), вредноста и стапките на давачките, тогаш ќе се претпостави дека евентуалните давачки се со вредност од 7.000 евра во денарска противвредност по транзитна декларација. Оваа сума од 7.000 евра во денарска противвредност може да биде прилагодена од страна на Одделението за гранични и транзитни формалности, во нагорна или надолна линија, доколку од фактите може да се заклучи дека оваа вредност не одговара на реалната (на пр. стока со ниска или многу висока вредност, мали поштенски пратки итн.).

Во овој случај, износот на давачките се утврдува преку просечниот број на приложени транзитни декларации во една недела помножено со сумата од 7.000 евра во денарска противвредност или износот утврден од Одделението за гранични и транзитни формалности.



Доколку главниот обврзник не обезбеди податоци, тогаш не може да се издаде одобрение за употреба на општа гаранција.

61. Референтниот износ се пресметува врз основа на податоците дадени од главниот обврзник, а ги проверува Одделението за гранични и транзитни формалности.

За оваа пресметка, дефинираните вредности за секој вид стока транспортирана во текот на последната година се делат со 52. На така добиените вредности се пресметуваат давачки кои претставуваат 100% од применливите давачки. Добиениот резултат претставува референтен износ.

Пример:

- вредност на стоката превезена во текот на последната година;
 - * стока од вид А: 52.000.000 денари;
 - * стока од вид Б: 104.000.000 денари;
- вредност на стоката транспортирана во една недела:
 - * стока од вид А: $52.000.000 : 52 = 1.000.000$ денари;
 - * стока од вид Б: $104.000.000 : 52 = 2.000.000$ денари;
- Применливи давачки (претпоставени стапки):
 - * стока од вид А:
 - * Увозни давачки 10% = 100.000 денари;
 - * ДДВ: 18% = 198.000 денари;
 - * стока од вид Б:
 - * Увозни давачки 12% = 240.000 денари;
 - * ДДВ: 18% = 403.200 денари;
- Референтниот износ изнесува 941.200 денари (= 100.000 + 198.000 + 240.000 + 403.200).

**IV.2.2.1.2. Главен обврзник кој транспортира
неограничен број видови стока**

62. Главен обврзник кој превезува повеќе видови стока (пр. застапник во царинска постапка) и кој не може да ги собере податоците во однос на стоката која тој ја превезува, мора да приложи 01.30.31.УП.002.03-ОБ.05.03 Листа на транзитни



декларации за одредување/ревидирање на референтниот износ на општа гаранција за неограничен број на видови стока без зголемен ризик од измама, или 01.30.31.УП.002.03-ОБ.06.03 Листа на транзитни декларации за одредување/ревидирање на референтниот износ на општа гаранција за неограничен број на видови стока без зголемен ризик од измама- ЗУЈ. Листата ги содржи следниве информации:

- вкупниот број на транзитни декларации приложени во изминатата година кај која било појдовна испостава укажувајќи на бројот на декларации и појдовни испостави;
- вкупната вредност (можната процената вредност) на стоката транспортирана под транзитна постапка во текот на изминатата година;
- главниот вид на стоки (минимум 5) транспортирани во текот на изминатата година во транзитна постапка. Одредувањето на главните видови стока се прави врз основа на големината на евентуалниот долг за различни количини стока превезувани во текот на изминатата година. За секој вид стока мора да се наведе вкупната вредност на стоката превезувана во текот на изминатата година, процентот и вкупниот износ на применливи давачки;
- според стапките на давачките, видови стоки со највисоки давачки (минимум 5) транспортирани во текот на изминатата година во транзитна постапка. За секој вид стока, мора да се соопшти вкупната вредност на стоката превезена во текот на годината, висината и вкупниот износ на давачки кои се применливи.

63. Доколку некои економски оператори со голем промет на стока не можат да приложат податоци во бараната форма, Одделението за гранични и транзитни формалности, во консултација со засегнатиот оператор, ќе разгледа начини на собирање на потребните податоци за пресметка на референтниот износ.

64. Ако не се дадени или не може да се дадат податоци за главните видови стока и според видови стока со највисоки стапки на давачките, ќе се смета дека давачките изнесуваат 7.000 евра во денарска противвредност по транзитна декларација. Оваа вредност од 7.000 евра во денарска противвредност може да биде прилагодена од страна на Одделението за гранични и транзитни формалности (во нагорна или надолна линија) доколку од фактите може да се заклучи дека оваа вредност не одговара на реалната (на пр. предмети со ниска или многу висока вредност, мали поштенски пратки итн.).

Доколку главниот обврзник не обезбеди податоци, тогаш не може да се издаде одобрение за употреба на општа гаранција.



65. Референтниот износ се пресметува врз основа на податоците дадени од главниот обврзник, а ги проверува Одделението за гранични и транзитни формалности.

За оваа пресметка, дефинираните вредности за стоката транспортирана во текот на изминатата година се дели со 52. На вредноста добиена на тој начин ќе се пресметуваат давачки врз основа на просечниот процент на давачки кои настануваат за главните видови стока и на видовите стока со највисоки стапки. Добиениот резултат е референтниот износ.

Пример:

- Вкупна вредност на транспортираната стока во изминатата година:
32.500.000 денари

- Пет главни видови транспортирана стока и применливите давачки:

- * стока од вид А: 2.500.000 денари; увозни давачки (У.Д.) 10% - ДДВ 18%;
- * стока од вид Б: 8.000.000 денари; У.Д. 12% - ДДВ 18%;
- * стока од вид В: 5.000.000 денари; У.Д. 3% - ДДВ 5%;
- * стока од вид Г: 4.000.000 денари; У.Д. 10% - ДДВ 18%;
- * стока од вид Д: 3.000.000 денари; У.Д. 5% - ДДВ 5%;

- Пет видови на транспортирана стока со највисоки давачки (фиктивни стапки):

- * стока од вид Ѓ: 8.000.000 денари; У.Д. 12% - ДДВ 18%;
- * стока од вид Е: 500.000 денари; У.Д. 25% - ДДВ 18%;
- * стока од вид Ж: 300.000 денари; У.Д. 18% - ДДВ 18%;
- * стока од вид З: 200.000 денари; У.Д. 22% - ДДВ 18%;
- * стока од вид С: 100.000 денари; У.Д. 18% - ДДВ 18%.

- Просечниот износ на увозните давачи и ДДВ за двете категории е:

○ главни видови стока

$$\text{У.Д.} \quad \frac{10 + 12 + 3 + 10 + 5}{5} = 8 \%$$

$$\text{ДДВ} \quad \frac{18 + 18 + 18 + 5 + 5}{5} = 12,8 \%$$

- видови стоки со највисоки давачки:

$$\text{У.Д. } \frac{12 + 25 + 18 + 22 + 18}{5} = 19 \%$$

$$\text{ДДВ} = 18 \%$$

- Со цел да се пресмета референтниот износ, стапките кои треба да се земат предвид се:

- за увозни давачки: $\frac{8 + 19}{2} = 13,5\%$

- за ДДВ: $\frac{12,8 + 18}{2} = 15,4\%$

- референтниот износ се утврдува како што следи:

* Вредност на стоката транспортирана во една недела:

$$32.500.000 : 52 = 625.000 \text{ денари}$$

* Применливите увозни давачки:

$$625.000 \times 13,5\% = 84.375 \text{ денари;}$$

* Применлив ДДВ:

$$(625.000 + 84.375) \times 15,4\% = 109.244 \text{ денари}$$

* При тоа, заокружениот референтен износ би бил:

$$200.000 \text{ денари } (= 109.244 + 84.375 = 193.619)$$

Кога вредноста на количината на стоката со највисоки давачки е занемарлива во однос на вредноста на вкупната количина на транспортираната стока, може да не се земе во предвид за утврдување на референтниот износ.

IV.2.2.2. Чувствителна стока

66. Главниот обврзник мора да ги даде сите потребни информации за чувствителната стока, вклучително и тарифните ознаки од транзитните декларации.

Главниот обврзник поднесува 01.30.31.УП.002.03-ОБ.07.03 Листа на транзитни декларации за одредување/ревидирање на референтниот износ на општа гаранција за стока со зголемен ризик од измама или 01.30.31.УП.002.03-ОБ.08.03 Листа на транзитни декларации за одредување/ревидирање на



референтниот износ на општа гаранција за стока со зголемен ризик од измама – ЗУЈ. Листата ги содржи следните информации:

- бројот на приложени транзитни декларации во текот на изминатата година и појдовната испостава;
- тарифните ознаки на стоката според листата во Прилог 28 од УСЦЗ;
- вредноста и количината на стока за секоја тарифна ознака;
- процентот и вкупниот износ на применливи давачки.

Доколку главниот обврзник не ги обезбеди овие податоци, тогаш не може да се издаде одобрение за употреба на општа гаранција.

67. Референтниот износ се пресметува врз основа на податоците дадени од главниот обврзник, а ги проверува Одделението за гранични и транзитни формалности.

За пресметката на секој вид чувствителна стока транспортирана во текот на изминатата година се пресметуваат давачките за транспортираната стока, а потоа се дели со 52. Износите добиени на тој начин за секој вид на чувствителна стока се собираат за да се утврди референтниот износ.

Пример:

* Етилен алкохол (тарифна назнака 2207 10):

Вкупно давачки за плаќање во изминатата година: 40.000.000 денари;

* Алкохолни пијалаци (тарифна ознака 2208 20 до 2208 70):

Вкупно давачки за плаќање во изминатата година: 200.000.000 денари

* Цигари (тарифна ознака 2402 20):

Вкупно давачки за плаќање во изминатата година: 800.000.000 денари;

Вкупно давачки за плаќање во изминатата година: 1.040.000.000 денари

Просечни давачки за 1 недела: $1.040.000.000 : 52 = 20.000.000$ денари

Референтниот износ за овој главен обврзник е 20.000.000 денари.

IV.2.2.3. Верификација на дадените информации

68. Одделението за гранични и транзитни формалности врши контрола во просториите на главниот обврзник со цел да ги провери условите и да ги верификува дадените информации.



Одделението за гранични и транзитни формалности секогаш кога ќе процени дека има потреба од тоа, ќе побара од Секторот за контрола и истраги, Одделение за контрола на трговски друштва и/или од надлежната царинарница да ги верификува информациите дадени од страна на главниот обврзник и да дадат релевантни информации за досегашната работа на главниот обврзник. Побараните информации мора да бидат доставени во рок од 10 работни дена.

69. Одделението за гранични и транзитни формалности може од модулот „Гаранции“ да подготви листа на сите транзитни декларации за одреден период за кои главниот обврзник употребувал општа гаранција односно на сите декларации поврзани со изземање од гаранција.

Листата се смета само како индикативна и не го ослободува главниот обврзник од обврската да ги приложи бараните информации кои се потребни за пресметка или ревидирање на референтниот износ на гаранцијата.

IV.2.3. Утврдување на гарантниот износ

IV.2.3.1. Општо правило (100%)

70. Главен обврзник кој ги задоволува условите за да добие одобрение за употреба на општа гаранција мора да приложи кај гарантната испостава гарантен документ со кој се покрива 100% од референтниот износ.
71. На главен обврзник кој задоволува дополнителни услови може да му се дозволи да приложи гарантен документ кој не покрива 100% од референтниот износ, туку помал процент (50% или 30%). Овие услови се различни во зависност од тоа дали се работи за нечувствителна стока или чувствителна стока и во зависност од намалувањето на процентот. Колку е помал процентот кој треба да се покрива, толку повеќе услови главниот обврзник мора да исполни.
72. Доколку главниот обврзник превезува и нечувствителна и чувствителна стока и ги избрал двата вида стока да бидат вклучени во едно одобрение, и за нечувствителната стока ќе се применуваат построгите барања за намалување на процентот на гарантниот износ кои во основа се однесуваат на чувствителната стока. Во тој случај вкупниот референтен износ и за нечувствителна и чувствителна стока е референтниот износ на кој се применува намалувањето.



IV.2.3.2. Намалување на гарантниот износ за нечувствителна стока

IV.2.3.2.1. Намалување до 50%

73. На главен обврзник кој покрај условите за добивање на одобрение за употреба на општа гаранција за нечувствителна стока, исто така задоволува одреден број на дополнителни услови, може да му се одобри намалување за покривање на само 50% од референтниот износ по пат на општа гаранција.

Овие дополнителни услови се: да има добра финансиска состојба и најмалку 6 (шест) месеци искуство во употреба на транзитната постапка.

Условите „добра финансиска состојба“ и „доволно искуство поврзано со транзитната постапка“ се објаснети во точките 46-49 од ова упатство.

IV.2.3.2.2. Намалување до 30%

74. Главен обврзник кој ги задоволува условите за покривање само на 50% од референтниот износ, кој има најмалку 1 (една) година искуство во употреба на транзитната постапка и кој исто така остварува висок степен на соработка со царинските органи, може да добие одобрение да покрива само 30% од референтниот износ.

Условот „висок степен на соработка со царински органи“ е објаснет во точка 50 од ова упатство.

IV.2.3.3. Намалување на гарантниот износ за чувствителна стока

IV.2.3.3.1. Намалување до 50%

75. Главен обврзник кој покрај условите за добивање одобрение за употреба на општа гаранција за чувствителна стока, исто така, исполнува и некои дополнителни услови, може да добие намалување за покривање само 50% од референтниот износ по пат на општа гаранција.

Овие дополнителни услови се: да има 1 (една) година искуство во употребата на транзитната постапка, да постигнува висок степен на соработка со царинските органи и да има контрола врз неговите транспортни операции. Условот „контрола врз неговите транспортни операции“ е објаснет во точка 51 од ова упатство.

IV.2.3.3.2. Намалување до 30%

76. Главен обврзник кој сака да добие дополнително намалување до 30% од референтниот износ мора да ги задоволи условите за намалување на гаранцијата до 50% и да има 2 (две) години искуство во употреба на транзитната постапка.

Понатаму, тој мора да докаже дека има доволен финансиски капацитет за плаќање на делот на референтниот износ кој не е покриен од гарантот односно мора да докаже дека поседува доволно средства да ги плати евентуалните давачки, доколку е неопходно.

IV.2.4. Шематски приказ на условите за општа гаранција/намалување на гарантираниот износ

IV.2.4.1. Нечувствителна стока

Процент на гаранција на референтен износ	100%	50%	30%
Критериуми			
Регистриран во Република Северна Македонија	X	X	X
Редовна употреба на транзитни постапки	X	X	X
Нема сторени сериозни или повеќекратни прекршоци	X	X	X
Стабилна финансиска состојба		X	X
Доволно искуство (број на месеци)		X 6	X 12
Висок степен на соработка			X

IV.2.4.2. Чувствителна стока

Процент на гаранција на референтен износ	100%	50%	30%
Критериуми			
Регистриран во Република Северна Македонија	X	X	X
Редовна употреба на транзитни постапки	X	X	X
Нема сериозни или повеќекратни прекршоци	X	X	X



Упатство за гаранции во транзитна постапка

01.30.31.УП.002.03

Стабилна финансиска состојба		X	X	X
Доволно искуство (број на месеци)	X 6	X 12	X 24	
Висок степен на соработка	X или	X	X	
Контрола врз сопствениот транспорт	X	X	X	
Финансиски капацитет			X	

IV.2.5. Примери за пресметување на процентот на гаранцијата

IV.2.5.1. Главен обврзник кој превезува само нечувствителна стока

Вид на стока	Предметни давачки во тек од една недела (во денари)	Референтен износ	% намалување	Износ на гаранција
Мебел	10.000.000			
Машини	8.000.000			
Алати	5.000.000			
Боја	9.000.000			
Вкупно	32.000.000	32.000.000*	50%	16.000.000

(*) Референтниот износ да се наведе на потврдата ТЦ 31

IV.2.5.2. Главен обврзник кој превезува повеќе видови стока (чувствителна и нечувствителна) и кој бара едно единствено одобрение за двата вида стока

Нечувствителна стока	Предметни давачки во тек од една недела (во денари)	Референтен износ	% намалување	Износ на гаранција
Референтниот износ се пресметува врз основа на најважните и највисоко вреднуваните видови стока	100.000.000	100.000.000	50%	50.000.000



Чувствителна стока				
Цигари	225.000.000			
Месо	125.000.000			
Алкохол	50.000.000			
Вкупно чувств. стока	400.000.000	400.000.000	50%	200.000.000
Вкупно (чувствителна и нечувствителна стока)	500.000.000	500.000.000*		250.000.000

(*) Референтниот износ да се наведе на потврдата ТЦ 31

IV.2.5.3. Главен обврзник кој превезува повеќе видови стока (чувствителна и нечувствителна) и кој бара одделни одобренија за двата вида стока

Нечувствителна стока	Предметни давачки во тек од една недела (во денари)	Референтен износ	% намалување	Износ на гаранција
Референтниот износ се пресметува врз основа на најважните и највисоко вреднуваните видови стока	100.000.000	100.000.000*	30%	30.000.000
Чувствителна стока				
Цигари	225.000.000			
Месо	125.000.000			
Алкохол	50.000.000			
Вкупно чувств. стока	400.000.000	400.000.000**	50%	200.000.000

(*) Референтниот износ да се наведе на потврдата ТЦ 31 за нечувствителна стока

(**) Референтниот износ да се наведе на потврдата ТЦ 31 за чувствителна стока

IV.2.6. Одредување и прифаќање на гаранцијата

77. Откако ќе се испитаат условите и ќе се пресмета референтниот износ и процентот кој треба да биде покриен со гаранцијата, Одделението за гранични и транзитни формалности на главниот обврзник му издава одобрение за употреба на општа гаранција.

На гаранцијата ќе и биде доделен единствен број (референтен број на гаранција – РБГ) со цел ова одобрение да биде регистрирано во модулот „Гаранции“.

Овој единствен број се состои од:

- последните две цифри од годината на издавање;
- шифра за земјата (ISO-3166 alpha 2) - МК;
- шифра на гарантната испостава и
- шифра на гаранцијата дадена од гарантната испостава составена од 7 нумерички карактери.

Примери:

- Општа гаранција одобрена од Одделението за гранични и транзитни формалности и регистрирана од гарантната испостава:

14	МК	001000	1234567
Година на издавање	Земја	Шифра на гарантната испостава	Шифра на гаранцијата

- Поединечна гаранција за една транзитна декларација одобрена од страна на појдовната испостава Прилеп, која за овој вид на гаранција се јавува како гарантна испостава:

14	МК	005030	1234567
Година на издавање	Земја	Шифра на гарантната испостава	Шифра на гаранцијата

Броевите 14МК0010001234567 и 14МК0050301234567 во рамките на НКТС претставуваат референтни броеви на гаранција (РБГ).



78.Гаранцијата може да се употребува во НКТС само откако одобрението за употреба на предметната гаранција ќе биде издадено и главниот обврзник ќе и достави гарантен документ на гарантната испостава.

Откако ќе го добие гарантниот документ, гарантната испостава ја регистрира гаранцијата во модулот „Гаранции“. Дури потоа главниот обврзник може да го користи РБГ за декларациите за транзит.

79.Гаранцијата мора да биде издадена од страна на одобрен гарант на образецот од Прилог 38 од УСЦЗ.

Прифаќањето на гарантниот документ се прави со тоа што на него се става печат на гарантната испостава и потпис на надлежниот царински службеник од гарантната испостава.

На главниот обврзник може да му се издадат потврди за општа гаранции само откако гарантниот документ ќе биде прифатен и регистриран во модулот „Гаранции“.

80.Сите податоци кои се однесуваат за одреден главен обврзник, за пресметките на референтните износи направени за него, за износите на гаранциите и ревидирањата на истите ќе се архивираат во посебни досиеја во Одделението за гранични и транзитни постапки. Доколку некој главен обврзник поднесе барање за повеќе од едно одобрение, сите одобренија за тој главен обврзник ќе се чуваат во истото досие.

IV.2.7. Потврда за општа гаранција - ТЦ 31

81. Потврдата за општа гаранција ТЦ 31 претставува доказ дека главниот обврзник има одобрение за употреба на општа гаранција (Прилог 39 од УСЦЗ).

Главниот обврзник кој е одобрен само за нечувствителна или чувствителна стока ќе поседува потврда за општа гаранција за видот на стоката која ја превезува.

Главниот обврзник кој е одобрен и за нечувствителна и за чувствителна стока и кој во неговото барање за општа гаранција одбрал постапување со двата вида стока под исти услови, ќе добие потврда за општа гаранција со важност за двата вида стока. Доколку пак, одбрал посебно постапување за различните видови



стока, тогаш ќе добие две потврди за општа гаранција: една за нечувствителната стока и една за чувствителната стока.

82. Доколку главниот обврзник побара издавање на повеќе примероци од неговата потврда за општа гаранција, гарантната испостава може да му одобри единствено доколку докаже дека тоа е неопходно (на пр. активности кај различни појдовни испостави).

83. Во рамките на НКТС со гаранциите се постапува по пат на размена на електронски пораки помеѓу појдовната испостава и гарантната испостава. Потврдите за општи гаранции ТЦ 31 се неопходни во случај на примена на резервната постапка.

84. На Потврдата за општа гаранција ТЦ 31 гарантната испостава назначува број кој е дел од продолжителна низа која започнува со 1. Тој број се внесува во рубриката 2 и го означува бројот на примерокот.

Пример: Третиот примерок од потврдата РБГ бр. XXXX на себе ќе го содржи бројот XXXX/3.

Остатокот од потврдата треба да се пополни имајќи предвид дека:

- Потврдата за општа гаранција може да се издаде само за период не подолг од две години. За таа цел, во рубриката 1 гарантната испостава со бројки го наведува датумот на истекување на важноста на потврдата. Пример: Доколку периодот на важност е две години, тогаш датумот на истекување на важноста на потврдата ТЦ 31 која била издадена на 01.06.2015 година ќе биде 01.06.2017 година;

- гарантната испостава треба во рубриката 6 да го наведе референтниот износ, заедно со посочување на валутата во вид на шифра од три букви (ISO 4217). Во Република Северна Македонија се употребува MKD;

- кога главниот обврзник е одобрен само за нечувствителна стока или кога главниот обврзник е одобрен и за нечувствителна стока и за чувствителна стока, но избрал два вида стока согласно за нив важечките критериуми, потврдата за општа гаранција која се издава за нечувствителната стока мора во рубриката 8 да биде обележана со „ОГРАНИЧЕНА ВАЖНОСТ“;

- кога главниот обврзник одбира своите декларации за транзит да ги поднесува само кај една појдовна испостава, тогаш називот и шифрата на оваа испостава мора да се внесат со големи букви во рубриката 8 на потврдата.



85. Штом потврдата ТЦ 31 е пополнета од страна на гарантната испостава, тогаш не е дозволено додавање или бришење на податоци од рубриките 1 и 8 на потврдата.

86. На задната страна на потврдата ТЦ 31 главниот обврзник може, по сопствена иницијатива и на сопствена одговорност, да овласти лица во негово име да потпишуваат транзитни декларации за кои одговорен е главниот обврзник. Ваквото овластување може да се направи или во времето на издавање на потврдата или пак во било кое друго време во текот на важноста на предметната потврда.

Наведеното име, презиме и потпис на лицето овластено од страна на главниот обврзник мора да бидат потврдени и со потпис на главниот обврзник. Главниот обврзник може да ги прецрта неискористените рубрики или пак рубриките кои содржат имиња на претходно овластени лица.

За застапник на главниот обврзник ќе се смета било кое лице чие име е наведено на задната страна на потврдата ТЦ 31 ставена на увид кај појдовна испостава.

87. Во НКТС наведените застапници ќе можат да внесуваат електронски пораки за транзитни декларации само откако од страна на главниот обврзник ќе бидат регистрирани во модулот за одобрувања за трговци и откако ќе бидат регистрирани во модулот „Гаранции“ од страна на гарантната испостава, по писмено барање на главниот обврзник.

88. Доколку одобрувањето за употреба на општата гаранција не е укинато или откажано, гарантната испостава може да ја продолжи важноста на потврдата ТЦ 31 само еднаш и тоа за период не подолг од две години. Во ваков случај, поднесените потврди ќе бидат пополнети во рубриката 9 и продолжувањето ќе биде регистрирано од страна на гарантната испостава во модулот „Гаранции“.

89. Ако одобрувањето е сеуште важечко и по истекот на важноста на потврдата(ите) ТЦ 31, вклучително со евентуалното продолжување, тогаш, на барање на главниот обврзник, гарантната испостава ќе издаде нова потврда.

90. Гарантната испостава води листа во која за секоја доставена потврда ТЦ 31 ги забележува датумот на издавање, бројот на примероци, датумот на важност и евентуалните продолжувања на важноста на потврдите.

IV.2.8. Ревидирање на референтниот и гарантниот износ



91. Референтниот износ ќе се прилагодува во зависност од активностите на главниот обврзник. Прилагодувањето на референтниот износ ќе влијае на реалниот износ на гаранцијата.

Доколку гарантната испостава утврди дека активностите на главниот обврзник во однос на транзитната постапка се ненадејно зголемени, тогаш гарантната испостава, по сопствена иницијатива ќе поднесе предлог до Одделението за гранични и транзитни формалности за да го ревидира референтниот износ.

92. Доколку главниот обврзник утврди дека референтниот износ е недоволен за покривање на целиот негов обем на транзитни декларации треба до Одделението за гранични и транзитни формалности да поднесе барање за зголемување на референтниот износ.

93. Гарантната испостава мора еднаш годишно да го ревидира референтниот износ. За таа цел, главниот обврзник е должен најдоцна до 31 јануари во тековната година да и ги достави сите потребни информации за транзитните декларации во претходната година.

IV.2.9. Измена на одобрението за употреба на општа гаранција

94. Одобрението може да се измени на барање на главниот обврзник или по службена должност.

Измената на одобрението може да се направи од различни причини. Во продолжение се дадени некои од најчестите примери.

IV.2.9.1. Проширување со чувствителна стока

95. Главниот обврзник кој превезува само нечувствителна стока и има добиено одобрение за користење на општа гаранција, може да побара тоа одобрение да се прошири за да покрива и чувствителна стока.

Во ваков случај неопходно е да се направи рекалкулација (во насока на зголемување) на референтниот износ, земајќи ја во предвид и чувствителната стока. Износот на гаранцијата ќе се зголеми во однос на процентот на референтниот износ кој треба да се покрие со гаранцијата. За зголемениот износ треба да се обезбеди соодветен гарантен документ.

Доколку одобрението се проширува на чувствителна стока, тогаш потврдите за општа гаранција издадени за нечувствителна стока треба да бидат заменети со нови потврди кои ќе важат за двата видови стока,

IV.2.9.2. Исклучување на чувствителна стока

96. Кога главниот обврзник кој има одобрение за користење на општа гаранција за чувствителна и нечувствителна стока одлучува во иднина да превезува само нечувствителна стока, тогаш треба да се прилагоди (во насока на намалување) и референтниот износ.

Ова ќе резултира со рекакулација на референтниот износ, што ќе доведе до прилагодување и на износот на гаранцијата. За намалениот износ треба да се обезбеди соодветен гарантен документ.

Потврдите за општа гаранција мора да се заменат со потврди кои ќе се однесуваат само на нечувствителна стока.

IV.2.9.3. Промена на процентот на референтниот износ за кој мора да се поднесе гаранција

97. Декларантот може да побара прилагодување на процентот на референтниот износ кој треба да се покрие, ако смета дека ги исполнува дополнителни услови со кои се квалификува за намалување (на пр. од 100% на 50%) или за последователно намалување (на пр. од 50% на 30%).

Спротивно на ова, Одделението за гранични и транзитни формалности може да утврди дека главниот обврзник веќе не ги исполнува условите за намалување на процентот на референтниот износ кој го покрива гарантот.

И во двата случаи мора да се пристапи кон прилагодување на износот на гаранцијата (зголемување или намалување) и треба да се обезбеди соодветен гарантен документ. Бидејќи во овој случај нема промена на референтниот износ нема потреба од нови потврди за општа гаранција.

IV.2.9.4. Промена на референтниот износ заради зголемување или намалување на активностите на главниот обврзник

98. Референтниот износ ќе се ревидира доколку активностите на главниот обврзник во транзитната постапка претрпат значителни промени. Износот на гаранцијата ќе биде пропорционално прилагоден, со тоа што треба да се



поднесе и соодветен гарантен документ. Исто така, ќе се издадат и нови потврди за општа гаранција.

IV.2.10. Укинување на одобрението за употреба на општа гаранција

99. Одобрението може да се укине на барање на главниот обврзник или по службена должност.

Одлуката за укинување мора да биде заснована на издржани факти и правни причини и мора да овозможи право на жалба. Во продолжение се дадени неколку примери кога Одделението за гранични и транзитни формалности мора да ги укине одобренијата за употреба на општа гаранција:

IV.2.10.1. Условите за добивање одобрение за користење на општа гаранција веќе не се исполнети

100. Одобрението за употреба на општа гаранција се укинува откако ќе се утврди дека барем еден од претходно наведените услови за добивање на одобрение за употреба на општа гаранција за нечувствителна и/или чувствителна стока повеќе не се исполнува.

101. Бидејќи условите за употреба на општа гаранција за чувствителна стока се побројни од оние кои се однесуваат на нечувствителна стока, во пракса може да се случи да се укине одобрението за чувствителна стока, додека одобрението за нечувствителна стока да остане на важност.

На пример, доколку главниот обврзник повеќе не го исполнува условот „висок степен на соработка“ или „контрола врз сопствениот транспорт“, тогаш одобрението ќе се ограничи само на нечувствителна стока.

IV.2.10.2. Откажување на гарантен документ

102. Откажувањето на гарантниот документ може да дојде или од страна на гарантот или од страна на гарантната испостава. Ваквото откажување стапува на сила на шеснаесеттиот ден по приемот на известувањето од другата страна. Гарантот останува одговорен за плаќање на износите настанати во однос на транзитните движења кои започнале пред датумот на кој стапува на сила откажувањето, дури и кога подоцна се бара плаќање на истите.

IV.2.10.3. Намалување на солвентноста на гарантот



103. По намалувањето на солвентноста на гарантот, гарантната испостава од главниот обврзник ќе побара да обезбеди гарантен документ од друг гарант. Одобрението ќе биде веднаш укинато доколку главниот обврзник не може ова барање да го исполни во зададениот временски рок.

IV.2.10.4. Недоволна гаранција

104. Недоволна гаранција се јавува кога, помеѓу другото, ќе бидат проширени активностите на главниот обврзник, износот на гаранцијата се рекалкулира или пак се воведуваат нови давачки (на пр. извозни давачки) и на тој начин износот на гаранцијата станува недоволен. Во ваков случај Одделението за гранични и транзитни формалности мора да бара да се зголеми гаранцијата. Доколку главниот обврзник не го зголеми износот на гаранцијата во зададениот временски рок или не ја прилагоди неговата работа на новонастанатите услови одобрението ќе биде веднаш укинато.

IV.2.10.5. Одбивање на плаќање од страна на гарантот

105. Гарантот се смета за недоверлив и гарантниот документ може да се укине кога гарантот одбива да ги исполни обврските преземени со гарантниот документ. Ваквото укинување може да се случи единствено кога повеќе нема дилема за постоењето на долг и кога гарантот и понатаму одбива да плати.

IV.2.11. Враќање на потврдите заради измена или укинување на одобрението за употреба на општата гаранција или во случај на кражба, губење или фалсификување

106. Секогаш кога се издаваат нови потврди ТЦ 31 заради измена на одобрението за употреба на општа гаранција, старите потврди мора да се вратат на гарантната испостава.

Во случај на укинување на одобрението за употреба на општа гаранција издадените потврди мора веднаш да се вратат на гарантната испостава.

Во случај на украдени или изгубени потврди главниот обврзник треба за тоа да ја извести гарантната испостава.

Доколку е утврдено дека потврдите се фалсификати истите треба да се вратат во гарантната испостава.



107. Гарантната испостава ќе подготви „Листа на невратени, украдени, изгубени или фалсификувани потврди за општа гаранција“ во однос на потврдите ТЦ 31 кои по изменувањето или по укинувањето на одобрението за употреба на општа гаранција не се вратени на гарантната испостава или пак, за потврдите ТЦ 31 кои се пријавени како украдени, изгубени или фалсификувани. Листата ќе ги содржи следниве податоци:

- главен обврзник;
- број на потврда за општа гаранција ТЦ 31;
- последен ден на важност;
- датум на укинување на невратените потврди и
- причина за известувањето (потврдата не е вратена по откажувањето на одобрението или пријавена е како изгубена, украдена или фалсификувана).

108. Гарантната испостава ја доставува „Листата на невратени, украдени, изгубени или фалсификувани потврди за општа гаранција“ до сите царински испостави преку ЕДМС и ја објавува на интранет страната:

http://intranet.curm/portal/page?_pageid=60,184374&_dad=portal&_schema=P-ORTAL, во делот „Организациони делови“, „Финансии“.

Шефот на гарантната испостава е должен да ја информира Европската Комисија, Генерален директорат за царини и оданочување со доставување на оваа листа на следната адреса TAXUD-A3-SMS@ec.europa.eu.

Листата треба да биде проверена од страна на надлежните царински службеници секогаш кога во текот на резервната постапка главниот обврзник става на увид потврди ТЦ 31.

109. Во сите случаи во кои гарантната испостава е известена или пак одлучува или открива дека издадените потврди ТЦ 31 повеќе не можат да се употребуваат, датумот на поништување на предметните потврди треба да го внесе во модулот „Гаранции“ за истите да не може повеќе да се употребуваат.

IV.2.12. Употреба на општа гаранција

110. Главниот обврзник на кој му е одобрена употреба на општа гаранција може, со покритие на таа гаранција и во рамките на утврдениот референтен износ, да поднесува транзитни декларации.

Кога се употребува општа гаранција, во рубриката 52 се внесуваат шифрата „1“ и референтниот број на општата гаранција.



111. Потврдата за општа гаранција ТЦ 31 треба да се стави на увид кај појдовната испостава заедно со транзитната декларација само во случај на резервна постапка.

Главниот обврзник може на појдовната испостава да и обезбеди примерок од неговата потврда за општа гаранција. Овој примерок ќе биде архивиран кај таа испостава со цел да биде проверен кога се завршуваат формалностите со транзитните декларации поднесени од страна на главниот обврзник.

Главниот обврзник кој сака да ја искористи оваа можност треба да побара од гарантната испостава да му издаде дополнителен примерок. Во никој случај не смее да се прифаќа фотокопија од потврдата за општа гаранција.

112. Со информациите за гаранциите се управува по пат на размена на пораки помеѓу појдовната испостава и гарантната испостава. Главниот обврзник треба информациите да ги внесе во неговата електронска порака за декларации во НКТС.

113. Кога потврдата ТЦ 31 се стави на увид, појдовната испостава треба да утврди:

- дали Потврдата за општа гаранција е сеуште важечка. За таа цел треба да се провери листата наведена во точка 107 на ова упатство;
- дали лицето споменато во рубрика 3 од Потврдата за општа гаранција е истото лице кое се јавува како главен обврзник за транзитната декларација;
- дали гаранцијата е применлива и на чувствителните стоки наведени во Прилог 28 од УСЦЗ, во случај на поднесување на транзитна декларација за таква стока;
- дали во рубриката 8 е наведена појдовната испостава, со што општата гаранција ќе може да се употребува само кај наведениот орган.

Појдовната испостава мора да се осигура дека поднесената декларација е потпишана од страна на овластениот застапник чие име е наведено на задната страна на Потврдата за општа гаранција.

Главниот обврзник е должен да води сметка износот на евентуалниот долг за стоката која ќе се превезува со поднесената транзитна декларација да не го надмине референтниот износ наведен на потврдата ТЦ 31.

Освен во случаите од точка 106 од ова упатство, појдовната испостава ќе ја врати Потврдата за општа гаранција откако декларацијата ќе биде валидирана и регистрирана.



Во ова упатство е дадена 01.30.31.УП.002.03-ОБ.11.03 Листа на проверки при користење на потврдите за општа гаранција или 01.30.31.УП.002.03-ОБ.12.03 Листа на проверки при користење на потврдите за општа гаранција - ЗУЈ, во која се наведени сите активности кои мора да бидат спроведени од страна на појдовната испостава.

IV.2.13. Барање до гарантот

114.Максималниот износ за кој може да се товари гарантот за нераздолжени транзитни декларации е гарантниот износ наведен во општата гаранција.

115.Кога гарантот повеќе пати се смета за одговорен за нераздолжени транзитни декларации, неговата одговорност се ограничува на максималниот износ, согласно клаузулата од гарантниот документ за општа гаранција која гласи:

„Овој износ може да не се намали за било кој износ кој е веќе платен под услови на ова обврзување, освен ако гарантот е повикан да го плати долгот кој ќе се појави за време на транзитната постапка која е започната пред да го добие претходното барање за плаќање или во рок од 30 дена потоа.“

Ова значи дека ако гарантот го уплатил максималниот износ, тој не може да се смета за одговорен за транзитни декларации кои се валидирани пред датумот на уплатата со која се исцрпува максималниот износ или во рок од триесет дена потоа.

Пример:

Банката X е гарант кај гарантната испостава за општа гаранција во износ од 50.000.000 денари.

Доколку гарантот добие прво барање за уплата на 10.000.000 денари на 15.01.2015 година, понатаму, тој може да се товари само за транзитни декларации започнати пред 14.02.2015 година и тоа за преостанатиот износ од 40.000.000 денари.

Доколку на 30.06.2015 година од гарантот повторно се бара да покрие долг од 50.000.000 денари за транзитна декларација која започнала на 12.12.2014 година, гарантот ќе биде обврзан да плати само 40.000.000 денари.

Доколку и потоа од гарантот се бара да покрие долгови кои настанале од транзитни декларации започнати пред 14.02.2015 година, гарантот нема обврска да плати.

Сепак, доколку следуваат и понатамошни барања за наплата поврзани со транзитни декларации започнати на или по 14.02.2015 година, гарантот може повторно да се смета за одговорен за вкупниот гарантиран износ од 50.000.000 денари.

Доколку во текот на 30 дена по целосната наплата од гарантот тој одлучи да го откаже гарантниот документ, понатаму не може да се смета за одговорен за плаќање на какви било износи.

IV.2.14. Откажување или укинување на гаранцијата и ослободување на гаранцијата

IV.2.14.1. Откажување или укинување на гарантен документ

116. Гарантот може да ја откаже својата гаранција во секое време.

Гарантната испостава може да ја укине гаранцијата секогаш кога ќе биде на мислење дека повеќе не постои сигурност дека давачките ќе бидат платени во пропишаниот рок.

Откажувањето односно укинувањето на гаранцијата важи од шеснаесеттиот ден од денот на кој е известена гарантната испостава ако гарантот ја откажува гаранцијата односно од шеснаесеттиот ден од денот кога е известен гарантот ако гарантната испостава ја укинува гаранцијата.

IV.2.14.2. Ослободување на гаранцијата

117. По откажувањето или укинувањето на гаранцијата, гарантната испостава нема да го ослободи гарантот и гарантниот документ не може да му се врати.

Ако транзитната постапка не е завршена Одделението за гранични и транзитни формалности има обврска да го извести гарантот за тоа во рок од 9 (девет) месеци од денот на прифаќање на транзитната декларација.

Ако транзитната постапка не е завршена Одделението за гранични и транзитни формалности има обврска во рок од 3 (три) години од денот на прифаќање на транзитната декларација да го извести гарантот дека од него се бара или би



можело да се бара да го плати долгот за кој е одговорен. Известувањето до гарантот треба да ги содржи следните податоци:

- број и датум на транзитната декларација;
- појдовен царински орган;
- главен обврзник и
- износ на долгот.

Гарантот се ослободува од своите обврски ако не прими едно од претходните известувања во предвидените рокови.

118. Во НКТС со гаранциите се управува по пат на автоматска размена на пораки, но не треба да се исклучи употребата на општата гаранција во случај на резервна постапка.

119. Исклучок се прави во оние случаи каде главниот обврзник презел обврска да ги поднесува сите свои транзитни декларации на една конкретна појдовна испостава. Во таков случај гарантната испостава може да утврди во соработка со појдовната испостава дали сите транзитни декларации во однос на таа гаранција се веќе раздолжени.

IV.2.15. Обрасци за барање на одобрение за употреба на општа гаранција

120. Ова упатство содржи образец на 01.30.31.УП.002.03-ОБ.01.03 Барање за добивање на одобрение за употреба на општа гаранција или изземање од употреба на општа гаранција во транзитна постапка или 01.30.31.УП.002.03-ОБ.02.03 Барање за добивање на одобрение за употреба на општа гаранција или изземање од употреба на општа гаранција во транзитна постапка - ЗУЈ.

Овој образец на негово барање ќе му биде испратен на главниот обврзник кој сака да употребува општа гаранција, Истиот образец е достапен во делот за НКТС на интернет страната на Царинската управа (www.customs.gov.mk).

Заради одредени потреби на главниот обврзник, неопходните податоци од образецот на барањето можат да бидат и поинаку доставени или уредени.

IV.2.16. Изземање од гаранција (шифра „0“ во НКТС)

121. Изземањето од гаранција значи дека процентот од референтниот износ за кој мора да се обезбеди гаранција изнесува нула.



Изземањето од гаранција може да се одобри само за транзитни движења на нечувствителна стока. Транзитот на чувствителната стока е исклучен од изземањето.

122. Главниот обврзник кој ги превезува и двата вида стока и кој одбрал во неговото барање да добие одобрение за општа гаранција каде секој вид стока ќе биде посебно третиран согласно условите кои важат за тој вид стока, може да добие изземање на гаранција само за нечувствителната стока. Во таков случај, на барателот му се даваат две одобренија: едно одобрение за општа гаранција за чувствителна стока и едно одобрение за изземање на гаранција за нечувствителната стока.

123. Главниот обврзник кој ги превезува и двата вида стока и кој во неговото барање за општа гаранција одбрал и двата вида стока да бидат третирани под истите услови, нема да добие изземање на гаранција затоа што во овој случај и двата вида стока се третираат согласно условите за чувствителна стока.

124. Изземањето од гаранција нема влијание врз одредувањето на референтниот износ. Референтниот износ се пресметува на ист начин како кај општата гаранција.

IV.2.16.1. Услови

125. Главен обврзник кој сака да добие изземање на гаранција за нечувствителна стока мора да ги исполни истите услови кои важат за главните обврзници кои бараат намалување на 30% од референтниот износ за транзит на чувствителна стока.

Приказот даден подолу ги посочува условите кои мора да бидат задоволени.

Изземање од гаранција

Критериуми	Нечувствителна стока	Чувствителна стока
Регистриран во Република Северна Македонија	X	Не е применливо
Редовно користи транзитни постапки	X	
Нема извршено тешки или повеќекратни прекршувања	X	



Упатство за гаранции во транзитна постапка

01.30.31.УП.002.03

Солидна финансиска состојба	X	
Доволно искуство (број на години)	X (2)	
Висок степен на соработка	X	
Контрола врз сопствениот транспорт	X	
Финансиски капацитет	X	

IV.2.16.2. Барање за одобрение за употреба на изземање на гаранција

126. Главен обврзник може да поднесе барање за изземање од употреба на општа гаранција на образец 01.30.31.УП.002.03-ОБ.01.03 Барање за добивање на одобрение за употреба на општа гаранција или изземање од употреба на општа гаранција во транзитна постапка или 01.30.31.УП.002.03-ОБ.02.03 Барање за добивање на одобрение за употреба на општа гаранција или изземање од употреба на општа гаранција во транзитна постапка - ЗУЈ.

127. Главниот обврзник мора да поднесе извештај од надворешен ревизор со кој се потврдува дека е доволно солвентен за плаќање на целиот референтен износ утврден за нечувствителната стока доколку се јави потреба.

128. Гарантната испостава води посебно досие за секој имател на одобрение за изземање од употреба на гаранција.

IV.2.16.3. Одобрение за изземање од употреба на гаранција – Потврда за изземање на гаранција (ТЦ 33)

129. Одделението за гранични и транзитни формалности му издава писмено одобрение на главниот обврзник кој ги исполнува условите за изземање од гаранција.

130. Гарантната испостава му издава Потврда за изземање на гаранција - ТЦ 33 на образец од Прилог 40 од УСЦЗ. Ако главниот обврзник побарал повеќе примероци од потврдата ТЦ 33 и докаже дека тоа му е потребно, на пр. истовремена употреба кај различни појдовни испостави, истите ќе му бидат издадени.

131. На потврдата ТЦ 33 гарантната испостава наведува број кој е дел од продолжителна низа која започнува со 1. Тој број се внесува во рубриката 2 на секој примерок на потврдата и го означува бројот на примерокот.

Пример: Третиот примерок од потврдата ТЦ 33 која се однесува на РБГ бр. XXXX ќе го содржи бројот XXXX/3.

Остатокот од потврдата треба да се пополни имајќи предвид дека:

- во рубриката 5 гарантната испостава треба да го наведе референтниот износ со назначување на валутата, во шифра од три букви (ISO 4217). Во Република Северна Македонија се користи MKD;
- доколку главниот обврзник одбрал неговите транзитни декларации да ги поднесува на само една појдовна испостава, шифрата и називот на оваа испостава мора да бидат наведени со големи букви во рубрика 7 од потврдата ТЦ 33.

Штом потврдата ТЦ 33 е пополнета од страна на гарантната испостава, тогаш не е дозволено додавање или бришење на податоци од рубриките 1 до 7 на потврдата.

132. На задната страна на потврдата ТЦ 33, главниот обврзник може, по сопствена иницијатива и на сопствена одговорност, да овласти лица во негово име да потпишуваат транзитни декларации за кои е одговорен главниот обврзник. Ваквото овластување може да се направи или во времето на издавање на потврдата или пак во било кое друго време во текот на важноста на предметната потврда.

Наведеното име, презиме и потписот на лицето овластено од страна на главниот обврзник мораат да бидат потврдени и со потпис на главниот обврзник. Главниот обврзник може да ги прецрта неискористените рубрики или пак, рубриките кои содржат имиња на претходно овластени лица.

За застапник на главниот обврзник ќе се смета било кое лице чие име е наведено на задната страна на потврдата ТЦ 33 која е ставена на увид кај појдовната испостава.

133. Наведените застапници ќе можат да внесуваат електронски пораки за транзитни декларации во НКТС само откако од страна на главниот обврзник ќе бидат регистрирани во модулот за одобрености за трговци и откако ќе бидат регистрирани во модулот „Гаранции“ од страна на гарантната испостава, по писмено барање на главниот обврзник.



134. Потврдата за изземање на гаранција може да се издаде само за период до две години.

Доколку одобрението за изземање на гаранција не е укинато или откажано и доколку сите услови за добивање на изземање на гаранција сеуште се исполнети, гарантната испостава може да ја продолжи важноста на потврдата ТЦ 33 само еднаш и тоа за период до две години.

IV.2.16.4. Употреба на одобрение за изземање на гаранција

135. Главниот обврзник кому му е одобрено изземање на гаранција може, под покрите на таа гаранција и во рамките на утврдениот референтен износ, да поднесува транзитни декларации.

Кога се употребува изземање на гаранција, во рубриката 52 се внесуваат шифрата „0“ и референтниот број на општата гаранција.

136. Потврдата за изземање на гаранција ТЦ 33 треба да се стави на увид кај појдовната испостава заедно со транзитната декларација само во случај на резервна постапка.

Главниот обврзник може на појдовната испостава да и обезбеди примерок од неговата Потврда за изземање на гаранција. Овој примерок се архивира кај појдовната испостава со цел да биде проверен кога се завршуваат формалностите со транзитните декларации поднесени од страна на главниот обврзник.

Главниот обврзник кој сака да ја искористи оваа можност треба да побара од гарантната испостава да му издаде дополнителен примерок. Во никој случај не смее да се прифаќа фотокопија од Потврдата за изземање на гаранција.

137. Со информациите за гаранциите се управува по пат на размена на пораки помеѓу појдовната испостава и гарантната испостава. Главниот обврзник треба информациите да ги поднесува во неговата електронска порака за транзитни декларации во НКТС.

138. Кога се бара да се стави на увид потврдата ТЦ 33, појдовната испостава треба да утврди:

- дали Потврдата за изземање на гаранција е сеуште важечка. За таа цел треба да се провери листата наведена во точка 144 на ова упатство;



- дали лицето споменато во рубрика 3 од Потврдата за изземање на гаранција е истото лице кое се јавува како главен обврзник за транзитната декларација;

- дали во рубриката 7 е наведена појдовна испостава, со што изземањето на гаранцијата ќе може да се употребува само кај наведената испостава.

Појдовната испостава мора, исто така, да провери дали поднесената декларација го содржи потписот на овластениот застапник чие име е наведено на задната страна на Потврдата за изземање на гаранција.

Освен во случаите од точка 143 од ова упатство, појдовната испостава ќе ја врати Потврдата за изземање од гаранција откако декларацијата ќе биде валидирана и регистрирана.

139. Во упатство е дадена 01.30.31.УП.002.03-ОБ.13.03 Листа на проверки при користење на потврдите за изземање од гаранција или 01.30.31.УП.002.03-ОБ.14.03 Листа на проверки при користење на потврдите за изземање од гаранција - ЗУЈ, во која се наведени сите активности кои мора да бидат спроведени од страна на појдовната испостава.

IV.2.16.5. Одредување и прилагодување на референтниот износ

140. За одредувањето и прилагодувањето на референтниот износ важат истите правила како кај одредувањето и прилагодувањето на референтниот износ за општа гаранција.

Референтниот износ наведен во одобрението ќе биде прилагоден зависно од активностите на главниот обврзник и ќе се издаде нова Потврда за изземање на гаранција.

Гарантната испостава мора еднаш годишно да го ревидира референтниот износ. За таа цел, главниот обврзник е должен најдоцна до 31 јануари во тековната година да и ги достави сите потребни информации за транзитните декларации во претходната година.

IV.2.16.6. Менување на одобрението за изземање на гаранција

141. Одобрението за изземање на гаранција може да се менува на барање на главниот обврзник или по службена должност.

Доколку референтниот износ е значително зголемен заради зголемување на активностите на главниот обврзник, неопходно е да се испита дали, заради



зголемениот износ, главниот обврзник и понатаму е во можност да ги плаќа евентуалните давачки. Доколку е соодветно, може да се побара да се направи нова анализа на солвентноста од страна на надворешен ревизор.

Гарантната испостава ќе издаде нови потврди за изземање на гаранција поради тоа што мора да се прилагоди референтниот износ наведен на потврдите. Главниот обврзник е должен да и ги врати старите потврди на гарантната испостава.

IV.2.16.7. Укинување на одобрението за изземање на гаранција

142. Главниот обврзник во секој момент мора да ги исполнува сите услови пропишани за добивање на одобрението за изземање на гаранција. Одобрението мора да се укине ако се утврди дека главниот обврзник повеќе не исполнува некој од предвидените услови.

На пр. одобрението мора да се укине кога главниот обврзник повеќе не е регистриран во Република Северна Македонија или кога веќе не е доволно солвентен за плаќање на долгот, или пак кога одбива да го плати долгот по првото упатено барање.

Доколку е соодветно, по укинувањето на ова одобрение за изземање на гаранција, главниот обврзник може да побара да му се издаде Потврда за користење на општа гаранција.

IV.2.16.8. Враќање на потврдите заради измена или укинување на одобрението за изземање на гаранција или во случај на кражба, губење или фалсификување

143. Секогаш кога се издаваат нови потврди ТЦ 33 заради измена на одобрението за изземање на гаранција, старите потврди мора да се вратат на гарантната испостава.

Во случај на укинување на одобрението за изземање на гаранција издадените потврди мора веднаш да се вратат на гарантната испостава.

Во случај на украдени или изгубени потврди главниот обврзник треба веднаш да ја извести гарантната испостава.

Доколку е утврдено дека потврдите се фалсификати истите треба да се вратат во гарантната испостава.

144. Гарантната испостава ќе подготви „Листа на невратени, украдени, изгубени или фалсификувани потврди за изземање на гаранција“ во однос на потврдите ТЦ 33 кои по изменувањето или по укинувањето на одобриението за употреба на изземање на гаранција не се вратени на гарантната испостава, или пак, за потврдите ТЦ 33 кои се пријавени како украдени, изгубени или фалсификувани. Листата ќе ги содржи следниве податоци:

- главен обврзник;
- број на потврда за изземање на гаранција ТЦ 33;
- последен ден на важност;
- датум на укинување на невратените потврди и
- причина за известувањето (потврдата не е вратена по откажувањето на одобриението или пријавена е како изгубена, украдена или фалсификувана).

145. Гарантната испостава ја доставува „Листата на невратени, украдени, изгубени или фалсификувани потврди за изземање од гаранција“ до сите царински испостави преку ЕДМС и ја објавува на интранет страната:

http://intranet.curm/portal/page?_pageid=60,184374&_dad=portal&_schema=PORTAL, во делот „Организациони делови“, „Финансии“.

Шефот на гарантната испостава е должен да ја информира Европската Комисија, Генерален директорат за царини и оданочување со доставување на оваа листа на следната адреса TAXUD-A3-SMS@ec.europa.eu.

Листата треба да биде проверена од страна на надлежните царински службеници секогаш кога во текот на резервната постапка главниот обврзник става на увид потврди ТЦ 33.

146. Во сите случаи во кои гарантната испостава е известена или пак одлучува или открива дека издадените потврди ТЦ 33 повеќе не можат да се употребуваат, датумот на поништување на предметните потврди треба да го внесе во модулот „Гаранции“ за истите да не може повеќе да се употребуваат.

V. Преодни и завршни одредби

147. Одговорни за спроведување на ова упатство се вработените во Секторот за царински систем, Секторот за финансиски прашања и царинските службеници од надлежните царинарници.



148. Надлежни за предлагање на измена и дополнување на ова упатство се раководителите на Секторот за царински систем, Секторот за финансиски прашања и царинарниците.

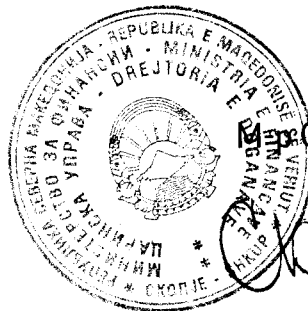
149. Секторот за царински систем, е должен веднаш по неговото потпишување, ова упатство да го направи достапно до сите вработени и да го објави на интранет страницата на Царинската управа во согласност со Процедурата за депозитар на документација. .

150. Сите непосредни раководители се должни со ова упатство да ги запознаат вработените во организационата единица со која раководат.

151. Секое постапување спротивно на ова упатство повлекува дисциплинска одговорност.

152. Со донесувањето на ова упатство престанува да важи 01.30.31.УП.002.02 Упатството за гаранции во транзитна постапка број 01-031778/15-0001 од 19.05.2014 година.

153. Ова упатство стапува на сила со денот на неговото донесување.



Директор
М. Славица Кутиров

Бр. 01-031778/15-0002
Скопје, 22-03-2023 година

Прилози:

- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.01.03 Барање за добивање на одобрение за употреба на општа гаранција или изземање од употреба на општа гаранција во национална транзитна постапка;
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.02.03 Барање за добивање на одобрение за употреба на општа гаранција или изземање од употреба на општа гаранција во национална транзитна постапка - ЗУЈ;
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.03.03 Листа на транзитни декларации за одредување/ревидирање на референтниот износ на општа гаранција за ограничен број на видови стока без зголемен ризик од измама;



- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.04.03 Листа на транзитни декларации за одредување/ревидирање на референтниот износ на општа гаранција за ограничен број на видови стока без зголемен ризик од измама - ЗУЈ;
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.05.03 Листа на транзитни декларации за одредување/ревидирање на референтниот износ на општа гаранција за неограничен број на видови стока без зголемен ризик од измама;
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.06.03 Листа на транзитни декларации за одредување/ревидирање на референтниот износ на општа гаранција за неограничен број на видови стока без зголемен ризик од измама - ЗУЈ;
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.07.03 Листа на транзитни декларации за одредување/ревидирање на референтниот износ на општа гаранција за стока со зголемен ризик од измама;
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.08.03 Листа на транзитни декларации за одредување/ревидирање на референтниот износ на општа гаранција за стока со зголемен ризик од измама - ЗУЈ;
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.09.03 Шифри на гаранции;
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.10.03 Шифри на гаранции - ЗУЈ;
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.11.03 Листа на проверки при користење на потврдата за општа гаранција (ТЦ 31);
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.12.03 Листа на проверки при користење на потврдата за општа гаранција (ТЦ 31) - ЗУЈ;
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.13.03 Листа на проверки при користење на потврдата за изземање од гаранција (ТЦ 33);
- 01.30.31.УП.002.03-ОБ.14.03 Листа на проверки при користење на потврдата за изземање од гаранција (ТЦ 33) - ЗУЈ

Изработил: Дарко Митев

Слободанка Солева

Одобрил: Ѓорѓи Наумовски

Согласен: Офелија Бајо



Упатството го подготви:

Сектор за царински систем

Приматели:

Директор
Заменик директор
Советници на директорот
Помошници директори на сектори
Началници на независни одделенија
Управници на царинарници

Примерок доставен за:

Интерна употреба

Оригиналот се чува во:

Сектор за царински систем
Архива